

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра конституционного права

ВОЛКОВ

Антон Петрович

**ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЕФЕРЕНДУМОВ В РЕСПУБЛИКЕ
БЕЛАРУСЬ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
старший преподаватель,
Т.В. Наумович

Допущен к защите

«___» _____ 2018 г.

Зав. кафедрой конституционного права

Доктор юридических наук, профессор Г.А. Василевич

Минск, 2018

РЕФЕРАТ

Объём работы: 82 страницы, 79 использованных источников.

Ключевые слова: РЕФЕРЕНДУМ, ИНСТИТУТ НЕПОСРЕДСТВЕННОЙ ДЕМОКРАТИИ, РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ, ПЛЕБИСЦИТ, КОНСТИТУЦИЯ, ИЗБИРАТЕЛЬНЫЙ КОДЕКС, ГОСУДАРСТВО, ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ, ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ, НАЦИОНАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ, ЗАКОН, ЦЕНТРАЛЬНАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ, ГРАЖДАНЕ.

Объектом исследования выступает референдум как институт непосредственной демократии, его основные принципы, виды, субъекты инициативы, порядок проведения, практика проведения референдумов на территории Республики Беларусь.

Целью работы является комплексное и всестороннее изучение инициирования, назначения, проведения референдумов; определение понятия референдума, его сущности и основных принципов, определение источников закрепления и законодательной регламентации.

Методы исследования включают в себя общенаучные: диалектический, исторический, логический, системный, аналитический и метод классификации, а также частнонаучные методы: формально-юридический, сравнительно-правовой, нормативный, структурно-институциональный и системно-структурный анализ.

Научная новизна исследования: в дипломной работе предпринята попытка выявить и проанализировать все особенности правового регулирования референдумов в Республике Беларусь. В результате проведенного исследования было сформулировано новое определение понятия референдума; обоснована необходимость расширения использования местного референдума в Республике Беларусь; выработано предложение дополнить субъекты инициативы референдума.

Полученные в ходе исследования выводы могут быть использованы в правотворческой деятельности и в дальнейших научных исследованиях.

Дипломная работа является самостоятельно выполненным исследованием.

РЭФЕРАТ

Аб'ём працы: 82 старонкі, 79 выкарыстаных крыніц.

Ключавыя слова: РЭФЕРЭНДУМ, ІНСТИТУТ НЕПАСРЭДНАЙ ДЭМАКРАТЫІ, РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ, ПЛЕБІСЦЫТ, КАНСТЫТУЦЫЯ, ВЫБАРЧЫ КОДЭКС, ДЗЯРЖАВА, ВЯРХОЎНЫ САВЕТ, ПРЭЗІДЭНТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, НАЦЫЯНАЛЬНЫ СХОД, ЗАКОН, ЦЭНТРАЛЬНАЯ ВЫБАРЧАЯ КАМІСІЯ, ГРАМАДЗЯНЕ.

Аб'ектам даследавання выступае рэферэндум як інстытут непасрэднай дэмакратыі, яго асноўныя прынцыпы, віды, суб'екты ініцыятывы, парадак правядзення, практыка правядзення рэферэндумаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Мэтай працы з'яўляецца комплекснае і ўсебаковае вывучэнне ініцыявання, прызначэння, правядзення рэферэндумаў; азначэнне паняцця рэферэндуму, яго сутнасці і асноўных прынцыпаў, вызначэнне крыніц замацавання і заканадаўчай рэгламентацыі.

Метады даследавання ўключаюць у сябе агульнанавуковыя: дыялектычны, гістарычны, лагічны, сістэмны, аналітычны і метад класіфікацыі, а таксама частнонаучные метады: фармальна-юрыдычны, парынальна-прававой, нарматыўны, структурна-інстытуцыянальны і сістэмна-структурны анализ.

Навуковая навізна даследавання: у дыпломнай працы зроблена спроба выявіць і прааналізаваць усе асаблівасці прававога рэгулювання рэферэндумаў у Рэспубліцы Беларусь. У выніку праведзенага даследавання было сформулявана новае азначэнне паняцця рэферэндуму; аргументавана неабходнасць пашырэння выкарыстання мясцовага рэферэндуму ў Рэспубліцы Беларусь; выпрацавана прапанова дапоўніць суб'екты ініцыятывы рэферэндуму.

Атрыманыя падчас даследаванняў высновы могуць быць выкарыстаны ў праватворчай дзейнасці і ў далейшых навуковых даследаваннях.

Дыпломнай праца з'яўляецца самастойна выкананым даследаваннем.

SUMMARY OF THESIS

The general volume of the diploma thesis is 82 pages, it contains 79 references.

Keywords: REFERENDUM, INSTITUTE OF DIRECT DEMOCRACY, THE REPUBLIC OF BELARUS, PLEBISCIT, CONSTITUTION, ELECTORAL CODE, STATE, SUPREME COUNCIL, THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF BELARUS, NATIONAL ASSEMBLY, LAW, CENTRAL ELECTORAL COMMISSION, CITIZENS.

The object of the research is the referendum as an institution of direct democracy, its main principles, types, subjects of the initiative, the procedure and practice of holding referendums in the territory of the Republic of Belarus.

The purpose of the work is a comprehensive study of the initiation, setting, holding referendums; definition of the concept of a referendum, its essence and basic principles, identification of consolidation sources and legislative regulation.

Research methods include scientific methods (such as dialectical, historical, logical, systematic, analytical, classification) and private-scientific methods, which include formal and legal, comparative legal, regulatory, normative, structural-institutional and system-structural analysis.

Scientific novelty of the research: in the thesis work an attempt is made to identify and analyze all the peculiarities of the legal regulation of referendums in the Republic of Belarus. As a result of the study, a new definition of the concept of referendum was formulated; the necessity of expanding the use of a local referendum in the Republic of Belarus is substantiated; a proposal was made to supplement the subjects of the referendum initiative.

The findings of the study can be used in law-making and in further scientific research.